

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук Оксіня Віталія Юрійовича на дисертацію Калайди Ангеліни Василівни «Адміністративно-правові засади міжнародного співробітництва органів та підрозділів Національної поліції України», подану на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Проблема боротьби з міжнародною злочинністю, особливо з організованими транснаціональними формами злочинності, наразі набуває глобального характеру, про що свідчить значна кількість публікацій науковців та практиків, які досліджують зазначену проблематику. На перший план виходять такі види злочинів, як міжнародний тероризм, організована транснаціональна злочинність, торгівля людьми, незаконна міграція, наркобізнес, торгівля зброєю та інші, які становлять небезпеку не тільки для окремих держав, але й для всього людства, що потребує спільних зусиль і повсякденного міжнародного співробітництва правоохоронних органів. А тому, визначення наразі адміністративно-правових засад міжнародного співробітництва органів та підрозділів Національної поліції України є актуальним та своєчасним.

Тому тема дисертації, обрана **Ангеліною Василівною** є актуальною, зазначене дослідження своєчасне і корисне як для науки, так і для практики.

Враховуючи викладене та необхідність перегляду адміністративно-правових засад міжнародного співробітництва органів та підрозділів Національної поліції України слід визнати доцільність даного ґрунтового дослідження особливостей реалізації адміністративно-правових засад міжнародного співробітництва органів та підрозділів Національної поліції України з метою забезпечення реалізації державної політики у сфері міжнародного співробітництва в сучасних умовах проведення приведення вітчизняного законодавства України у відповідність до законодавства країн ЄС.

Особливу цінність, як слушно зазначає автор складає той факт, що за допомогою міжнародної співпраці вбачається можливим врегулювати

діяльність органів та підрозділів Національної поліції України з іншими поліцейськими службами та відомствами таким чином, щоб забезпечити умі необхідні умови для реалізації поліцією України своїх завдань та функцій, спільно протидіяти злочинності, забезпечувати мир та порядок. Саме інститут міжнародного співробітництва органів та підрозділів Національної поліції України є тим інструментом, що дозволяє повноцінно забезпечити захист міжнародної безпеки та прав й основоположних свобод людини й громадянина.

Про актуальність дисертаційного дослідження свідчить його зв'язок зі Стратегією національної безпеки України, схваленої Указом Президента України від 26 травня 2015 року, Стратегією сталого розвитку «Україна – 2020», схваленої Указом Президента України від 12 січня 2015 року, Воєнною доктриною України, затвердженої Указом Президента України від 24 вересня 2015 року, п. 3 Концепції розвитку сектору безпеки і оборони України, затвердженої Указом Президента України від 14 березня 2016 року № 92/2016, Стратегією розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 року № 1023-р, Цілями сталого розвитку України на період до 2030 року, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019, п. 3 розділу «Фундаментальні та прикладні проблеми наукового забезпечення боротьби зі злочинністю в Україні» Пріоритетних напрямів розвитку правової науки на 2016–2020 роки, затверджених на загальних зборах Національної академії правових наук України 3 березня 2016 року.

Мета, завдання, об'єкт і предмет сформульовані вдало та відповідають вимогам, що встановлені Міністерством освіти і науки України. Так, об'єктом дисертаційного дослідження є суспільні відносини, що виникають під час реалізації адміністративно-правових засад міжнародного співробітництва органів та підрозділів Національної поліції України.

Предметом дослідження є адміністративно-правові засади міжнародного співробітництва органів та підрозділів Національної поліції України.

Методологічною основою дослідження є система сучасних загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання. Їх застосування зумовлено системним підходом, що дало змогу досліджувати проблеми в єдності їх соціального змісту та юридичної форми. У процесі наукового дослідження історико-правовий метод використано під час дослідження історії розвитку адміністративно-правового регулювання міжнародного співробітництва органів та підрозділів Національної поліції України; за допомогою логіко-семантичного методу поглиблено категоріально-понятійний апарат; методи синтезу та аналізу використовувалися для аналізу змісту міжнародного співробітництва органів та підрозділів Національної поліції України; за допомогою структурно-логічного методу проаналізовано сутність адміністративно-правового регулювання міжнародного співробітництва в діяльності поліції; формально-логічний метод застосовано для розкриття методологічної основи дослідження міжнародного співробітництва органів та підрозділів Національної поліції України; порівняльно-правовий метод надав змогу проаналізувати та порівняти національне та зарубіжне законодавство в аспекті предмета дослідження, а також встановити напрями удосконалення адміністративно-правового механізму реалізації міжнародного співробітництва в діяльності Національної поліції України.

Науково-теоретичне підґрунтя для дисертаційного дослідження склали праці фахівців у галузі філософії, соціології, загальної теорії держави і права, адміністративного права, міжнародного та інших галузевих правових наук, в тому числі й зарубіжних дослідників. Положення та висновки дисертації ґрунтуються на положеннях Конституції України, Закону України «Про Національну поліцію», інших законодавчих і підзаконних нормативно-правових актів, що регламентують адміністративно-правові засади міжнародного співробітництва органів та підрозділів Національної поліції України. Використано також низку законопроектів та законодавство окремих зарубіжних країн.

У процесі проведеного автором дисертаційного дослідження розроблено й сформульовано нові наукові положення, а також висновки та рекомендації. Зокрема, автором уперше:

– сформульовано визначення «міжнародного співробітництва органів та підрозділів Національної поліції України» як комплекс взаємоузгоджених та обумовлених заходів організаційного, правового, фінансового характеру, спрямованих на виконання завдань та функцій Національної поліції України з іншими міжнародними поліцейськими органами, європейськими установами та відомствами щодо забезпечення міжнародної безпеки, підтримання миру та захисту прав та основоположних свобод людини й громадянина;

– виокремлено види міжнародного співробітництва органів та підрозділів Національної поліції України: 1) міжнародне співробітництво у сфері протидії (боротьби) міжнародній (транснаціональній) злочинності; 2) міжнародне співробітництво під час кримінального провадження; 3) міжнародне наукове співробітництво; 4) міжнародне співробітництво з питань підготовки поліцейських кадрів;

– сформульовано та схарактеризовано в узагальненому вигляді нормативність адміністративно-правового забезпечення міжнародного співробітництва органів та підрозділів Національної поліції України, що є якістю відповідного міжнародного та національного правового забезпечення та вказує на відповідне упорядкування суспільних відносин і процесів з приводу реалізації та налагодження міжнародного поліцейського співробітництва;

– обґрунтовано класифікацію суб'єктів адміністративно-правового регулювання міжнародного співробітництва органів та підрозділів Національної поліції України, а саме: 1) за напрямками діяльності: суб'єкти міжнародного співробітництва у сфері забезпечення міжнародного миру та безпеки; суб'єкти міжнародного співробітництва у сфері наукового, науково-технічного, експертно-криміналістичного забезпечення; суб'єкти міжнародного співробітництва у сфері кримінального судочинства; суб'єкти міжнародного співробітництва у сфері протидії кіберзлочинності; суб'єкти міжнародного

співробітництва у сфері підготовки поліцейських кадрів; 2) за рівнем підпорядкованості: суб'єкти міжнародного співробітництва апарату МВС України; суб'єкти міжнародного співробітництва структурних підрозділів Національної поліції України;

– окреслено напрями вдосконалення вітчизняного законодавства на підставі здійсненого порівняльно-правового аналізу законодавства зарубіжних країн у сфері міжнародного співробітництва Національної поліції України, зокрема доповнити чинний Закон України «Про Національну поліцію» новим розділом «Міжнародне співробітництво поліції», в якому визначити: принципи міжнародного співробітництва органів та підрозділів Національної поліції України; сформулювати загальні засади міжнародного співробітництва; надати визначення категорії «міжнародне поліцейське співробітництво»; унормувати та конкретизувати поняття, що використовуються у цій сфері; систематизувати суб'єктів міжнародного співробітництва, визначити їх правовий статус (гарантії діяльності, задачі, функції, права та обов'язки, відповідальність) та порядок їх взаємодії; конкретизувати відповідальність за порушення чинного законодавства; визначити порядок здійснення міжнародного співробітництва у різних сферах діяльності поліції України; зафіксувати напрями удосконалення технічного забезпечення функціонування міжнародних баз даних цих з урахуванням відповідних міжнародних стандартів;

Досить цікавим та слушним є запропонований дисертантом перелік спеціальних принципів міжнародного поліцейського співробітництва: юрисдикції, спеціалізації, незалежності правоохоронних органів, оперативності взаємодії, невтручання у внутрішні справи правоохоронного органу, виконання усіх дій по наданню міжнародно-правової допомоги на підставі законодавства запитуючої держави, сумлінного виконання договірних зобов'язань. Зазначені принципи здійснення міжнародного співробітництва органів підрозділів Національної поліції України повинні бути обов'язково враховані при формуванні державної політики у сфері міжнародного співробітництва органів підрозділів Національної поліції України.

Характеризуються новизною висновки щодо класифікацію суб'єктів адміністративно-правового регулювання міжнародного співробітництва органів та підрозділів Національної поліції України, а саме:

1) за напрямками діяльності:

- суб'єкти міжнародного співробітництва у сфері забезпечення міжнародного миру та безпеки;
- суб'єкти міжнародного співробітництва у сфері наукового, науково-технічного, експертно-криміналістичного забезпечення;
- суб'єкти міжнародного співробітництва у сфері кримінального судочинства;
- суб'єкти міжнародного співробітництва у сфері протидії кіберзлочинності;
- суб'єкти міжнародного співробітництва у сфері підготовки поліцейських кадрів;

2) за рівнем підпорядкованості:

- суб'єкти міжнародного співробітництва апарату МВС України;
- суб'єкти міжнародного співробітництва структурних підрозділів Національної поліції України.

Науково-дослідна робота відповідає всім визначеним чинним законодавством вимогам. Дисертаційна робота відзначається послідовністю, взаємозумовленістю концепції та результатів, змістовним матеріалом та аргументованістю запропонованих висновків.

Однак, як і будь-яке ґрунтовне новаторське дослідження, дисертаційна робота містить деякі спірні положення, що можуть стати підґрунтям наукової дискусії і напрямками подальшої розробки даної проблеми. Зокрема:

1. при викладенні підрозділу 1.2. *«Історія розвитку адміністративно-правового регулювання міжнародного співробітництва органів та підрозділів Національної поліції України»*, дисертант виокремлює два етапи формування адміністративно-правового регулювання міжнародного співробітництва органів та підрозділів Національної поліції України, проте не зазначає яку роль

сьогодні відіграє етап сучасного формування міжнародного співробітництва. На наш погляд доцільно було б визначити роль сучасного міжнародного співробітництва органів та підрозділів Національної поліції України;

2. у підрозділі 1.3. *«Методологічна основа дослідження міжнародного співробітництва органів та підрозділів Національної поліції України»* автор наголошує, що міжнародне співробітництво у сфері правоохоронної діяльності – це один із видів спільної діяльності держав в особі уповноважених на те органів, яка виникає на основі формування й цілеспрямованого проведення ними зовнішньої політики, що ґрунтується на спільності або збігові державних інтересів. Проте на нашу думку доцільним було б визначити характер міжнародного співробітництва у сфері правоохоронної діяльності;

3. підтримуючи в цілому позицію автора щодо того, що адміністративно-правове регулювання міжнародного співробітництва органів та підрозділів Національної поліції України є важливою складовою ефективної реалізації поліцією України, покладених на неї державою завдань та функцій. Від правильного та чіткого визначення правового поля міжнародного співробітництва поліції України залежить стан правопорядку в державі в цілому, та рівень довіри населення до поліції, зокрема (підрозділ 2.2. *«Сучасний стан адміністративно-правового регулювання механізму міжнародного співробітництва в діяльності Національної поліції України»*), потребує додаткової аргументації та обґрунтування позиція щодо системи національних нормативно-правових актів та міжнародних багатосторонніх та двосторонніх угод, що визначають порядок міжнародного співробітництва органів та підрозділів Національної поліції України;

4. у підрозділі 3.1. *«Зарубіжний досвід адміністративно-правового регулювання міжнародного співробітництва в діяльності поліції та можливі шляхи введення його в національну систему»* дисертації, автор не надає визначення поняття «міжнародні поліцейські відносини», що активно застосовується за кордоном, що на наш погляд потребує додаткового уточнення;

5. у висновках дисертант наголошує на доцільності затвердження Стратегію розвитку міжнародного співробітництва органів та підрозділів Національної поліції України. Проте дисертант не повною мірою розкриває роль такої Стратегії у практичній діяльності Національної поліції України, що потребує додаткового уточнення.

Однак, висловлені зауваження істотно не впливають на загальну високу оцінку дисертаційної роботи *Калайди Ангеліни Василівни* та носять рекомендаційний характер.

Виконана *Ангеліною Василівною* дисертація є самостійною завершеною науково-дослідною роботою, в якій отримані нові, науково обґрунтовані результати, що вирішують важливу теоретико-правову проблему юридичної науки, що мають важливе значення для удосконалення адміністративно-правових засад міжнародного співробітництва органів та підрозділів Національної поліції України та підвищення ефективності їх діяльності.

Усе викладене дає підставу для висновку про те, що дисертаційне дослідження «Адміністративно-правові засади міжнародного співробітництва органів та підрозділів Національної поліції України» виконане на належному науково-теоретичному рівні, є завершеною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що вирішують конкретне наукове завдання, яке має суттєве значення для юридичної науки, тобто за своєю актуальністю, новизною постановки та вирішенням досліджених проблем, теоретичним рівнем і практичною корисністю, достовірністю і обґрунтованістю одержаних результатів повністю відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), пп. 10, 11 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167, Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим Наказом Міністерства освіти

і науки України від 12 січня 2017 року № 40, а її автор – Калайда Ангеліна василівна – заслуговує на присудження їй ступеня доктора філософії (галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право»).

Офіційний опонент:

Член-кореспондент

ГО «Академія адміністративно-правових наук»,

доктор юридичних наук

В. Ю. Оксінь